

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

03.09.2021

Vår ref.:

2020/5956

Deres dato:

30.8.2021

JOHN INGE EIRA
Beazejeaggi 13
9522 KAUTOKEINO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Mattisdalen–Oaggovárri-området – Alta

Vi viser til deres søknad datert 30.8.2021, om skadefellingstillatelse på gaupe i sommerbeiteområdet til Lákkonjárga reinbeitedistrikt i Mattisdalen–Oaggovárri-området. Vi viser til vårt svar i e-post den 2.9.2021. Her kommer fullstendig vedtak. Statsforvalteren fatter slikt

– Vedtak –

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 avslår Statsforvalteren søknad om skadefelling av gaupe i området Mattisdalen–Oaggovárri.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Søknaden

Dere søker om hastetiltak til skadefelling av en gaupe i sommerbeiteområdet deres i Lákkonjárga reinbeitedistrikt i Mattisdalen–Oaggovárri-området. Dere ber om bistad fra et offentlig skadefellingslag. Om ikke det er mulig vil skadefelling foretas av fem jegere tilhørende reinbeitedistriktet. Dere har funnet 8 kadavre som er dokumentert/antatt drept av gaupe og ett som ble vurdert til ukjent fordi det var oppspist. 14.05.21 Ditnuskaidi (øverst i Mathisdalen) 14.05.21 Gurpmotvarri (nederst i Mathisdalen) 29.05.21 Svensken (Mathisdalen) 10.08.21 Oaggovárri (Mathisdalen) 26.08.21 Cihkanvarri (Mathisdalen) 26.08.21 Cihkanvarri (Mathisdalen) 26.08.21 Cihkanvarri (Mathisdalen) ukjent pga. oppspist 29.08.21 Cihkanvarri (Mathisdalen) 29.08.21 Cihkanvarri (Mathisdalen). I tillegg til dette har dere observert to kalver som var alene, uten moren. Dette er noe som er svært uvanlig på denne tiden av året og dere er relativt sikre på at det er gaupa som har drept simlene, uten at dere har klart å finne disse. Ut i fra de funnene som er gjort er det stor sannsynlighet for at antallet gaupedrepte dyr som ikke er funnet er mange ganger større. Dere har konkludert med at gaupa har fast tilhold i området Mattisdalen. Mattisdalen-området og vest av Mattisdalen er beitedyrprioritert område.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. rovviltforskriften §§ 9, 13, 3, 1 og § 4 første ledd bokstav h. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 28.5.2021 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2021/2022*, ble Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt myndighet til å vurdere betinget skadefelling, innenfor en kvote på fire gauper i tidsrommet 1.6.2021–15.2.2022. Kvoten er ikke belastet.

Søknader om skadefelling av gaupe behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe

I registreringssesongen 2020/2021 ble det registrert 280 familiegrupper av gaupe i Skandinavia. Dette var en oppgang med 24 familiegruppe sammenlignet med 2019/2020.

Det nasjonale bestandsmålet er 65 årlige ynglinger. Siste årlige rapport fra det nasjonale overvåkningsprogrammet er *NINA rapport 2011, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2021*. Fra denne fremgår at det i perioden 2019 til 2021 var et gjennomsnitt på 62,8 påviste familiegrupper på landsbasis. Før gaupejakta i 2021 var det påvist 67 familiegrupper på landsbasis. Etter at registrert gaupebestand i sju år hadde vært under bestandsmålet er dette andre året på rad at den er over bestandsmålet.

I Troms og Finnmark er bestandsmålet for gaupe ti familiegrupper, hvorav fire skal være i Finnmark. Over årene 2019, 2020 og 2021 har det blitt registrert henholdsvis 5, 11 og 6 familiegrupper, hvorav henholdsvis 1, 3 og 2 er registrert i Finnmark. Prognosen for antall familiegrupper i regionen i 2022, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta 2021, viste 8,2 familiegrupper, med 75 prosent usikkerhetsintervall mellom 5,0 og 11,4 familiegrupper. Etter kvotejakta 2021 er det felt to gauper i region 8, en voksen hunn i Kvæningen og en voksen hann i Porsanger.

Forvaltningsmål for rovvilt

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er todelt, jf. rovviltforliket av 2004. Den todelte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man

har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder. Rovviltneemnda skriver videre at det er uunngåelig at enkelte kalvingsområder vil være i A-områdene for rovvilt, og at de ønsker å konsentrere nødvendig bestandsregulering i A-områdene, innen kalvingsområdene.

Statsforvalterens vurderinger

Området hvor det søkes om skadefelling ligger i B-området for gaupe. Det er et viktig beiteområde for tamrein, og det er viktig kalvingsområde for tamrein. A-området er øst for Mattiselva og Krokelta. De fem siste kadavrene som har fått dødsårsak vurdert til gaupe (hvorav ett gaupe usikker) er funnet like innenfor A-området for gaupe, disse er undersøkt i perioden 26.8.–1.9. Den 10.8.2021 ble et kadaver funnet i B-området, i Oaggovárri, etter undersøkelse vurdert til antatt drept av gaupe.

Det siste kadaveret ble funnet etter at gaupe hadde vært inne i deres innhegning for den pågående kalvemerkingen. Forstyrrelsen gjorde at reinflokken brøt seg ut av innhegningen og ble spredd. Dere har søkt om akuttmidler for å samle flokken og slik minimalisere videre tap. Statsforvalteren har gitt midlertidig tilsagn om støtte til dette forebyggende tiltaket.

Det er svært vanskelig, spesielt på barmark, å gjenfinne rovvilt drepte kadaver raskt nok til at dødsårsak etter undersøkelse kan fastslås. Statsforvalteren vurderer det som sannsynlig at skadeomfanget er betydelig større enn hva som er avdekket.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata, som *Bestandsobservasjon av gaupe 2021 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2021* og NINA Rapport 2011, *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2021*, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014*.

Om bestandsmålet for gaupe er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år. Siden 2015 har region 8 vært under bestandsmålet. I samme periode er det en kjent avgang på

34 gauper i Troms og Finnmark, ingen av disse er ved jakt tatt ut i A-området for gaupe, men fem er felt i A-området ved skadefellingstillatelser gitt på bakgrunn av akutte tapssituasjoner forut for kalving, der kalvingsområder for rein også er A-område for gaupe. Siden 1.1.2020 er det en kjent avgang på 14 gauper i region 8, hvorav seks voksne hunngauper.

Statsforvalteren forsøker å føre en tydelig differensiert forvaltning av gaupe. Det er ikke lett. Forskning har vist at de aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte og beitedyrprioriterte områder. Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

Ved avgjørelse om avslag på søknad om skadefelling legger Statsforvalteren avgjørende vekt på at skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ikke er forenlig med opprettholdelse av en gaupebestand i regionen.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at avslag på søknad om skadefelling av gaupe ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltneemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Konklusjon

Tapene til gaupe har skjedd både i A- og B-området for gaupe. Området er viktig beiteområdet for rein. Det er usikkert hvor stort skadeomfanget er, men det er vesentlig. Potensialet for videre skader er stort. Statsforvalteren vurderer likevel at det gjennom forebyggende tiltak som samling av reinen, og etter hvert flytting, er mulig å gjennomføre forebyggende tiltak med tapsreducerende effekt. Statsforvalteren mener skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ville gjort at målet i naturmangfoldloven § 5 ble fraveket, jf. rovviltforskriften § 4, om bestandsmål for gaupe. Statsforvalteren avslår søknaden om skadefelling.

Med hilsen

Iris Rita Hallen
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Andreas Vikan Røsæg
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent